

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

7. An quando tacetur gradus proximior.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

(idem dic, si contraxit cum quocumque alio impedimento, ut putat Averſa l.c. ſeſſ. 6. cum Sanch. l. 8. matr. d. 25. n. 24. & alibi, quicquid contrarium ſentiat Henric. l. c. 3. n. 8.) debet exponere, ſic ſe contraxiſſe, vel conſummaſſe, ſecus nullam diſpenſationem recipiet. Ratio eſt, quia Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 5. de Reſ. monet Pontificem, ne in hoc caſu diſpenſet (hoc eſt, ut diſcultet diſpenſet) ad puniendam malam fidem ejuſ, qui ſic contrahere præſumpſit. Propter eandem rationem ſi quis Matrimonium contraxiſſet cum impedimento cognito (qualiter etiam eſt impedimentum abſentia Parochi, & Teſtium (ſub ſpe faciliſoris diſpenſationis, debet etiam hanc ſpem declarare, quia multo magis Tridentinum vult, ut in eo caſu non diſpenſetur. Et nota, explicandam Pontifici eſſe rem, ſicuti ſe habuit, hoc eſt, malam fidem fuiſſe, ex parte utriuſque coniugis, vel fuiſſe ex parte vnius tantum. Lege Averſam l. c. Ver. At ſi ex duobus, quicquid innuat in oppoſitum apud Dianam, p. 10. traſſ. 11. reſol. 44. ubi multa ad rem hanc.

3. At verò, ſi quis dictum Matrimonium in facie Eccleſiæ contrahit bona fide cum ignorantia impedimenti, poterit ejuſmodi contractionem tacere, quia ejuſmodi Matrimonium bona fide contractum diſpenſationi non nocet, nec difficiliorem eam reddit; immo, quia reddit faciliorem, conſilium tibi do, ut illud exponat, nam ſic facilius gratiam impetrabis. Verum adverte; Primò, quando ignorantia fuit craſſa, quamvis ſine temeritate, non poſſe te exponere poſitive Matrimonium bona fide contraxiſſe, id enim tunc falſum eſſet, ſed ſolum tibi nunc concederetur, poſſe negative te habere, hoc eſt, te poſſe tacere, quia verè tunc non fuit contractum cum ſcientia, & præſumptione, quam præſumptionem, ac temeritatem vult punire Tridentinum.

Adverte Secundo, idem Tridentinum ſeſſ. 14. c. 5. de Reſ. matr. Averſa l. c. ſeſſ. 6. initio, velle, ut, qui Matrimonium contraxit cum impedimento dirimente, non præmiſſis denuntiationibus, etiam ſi impedimentum iſ ignoraſſet, iuſdem ſubſciatur poenis. Quare iſ explicare debet nullitatem ſui Matrimonii: quia, neglexiſſe denuntiationes, difficiliorem tunc reddit diſpenſationem.

§. V. Quando taceatur Qualitates extrinſeca.

1. Antonius, & Antonia, ſive divites, ſive inopes, ſive nobiles, ſive ignobiles, ſive vidui, ſive non vidui, ſimileſque qualitates Matrimonio extrinſecas habentes, neceſſitate tamen habent eas explicandi, quando aliquam diſpenſationem à Pontifice expoſcunt?

2. Reſpondeo. Quamvis interdum conſultum, ſit, eas explicare ad facilitandam diſpenſationem; tamen non ex obligatione, quia illarum notitia, vel ignorantia non nocent diſpenſationi.

3. Excipit viduitatem ex parte ſceminæ Pontius, l. 8. c. 17. num. 42. notat enim, ſceminam viduam, præſertim habentem filios, debere manifeſtare, ſe eſſe talem, ſi petat diſpenſationem nubendi, v. g. conſanguineo, vel affini, quia Pontifex diſpenſando maxime intendit favere ſceminæ, ne innupta remaneat, quam miſerationem non habet reſpectu viduæ, de cujus ſecundis nuptiis iura nihil laborant.

4. Adverte tamen, quamvis ex te non obligeris, explicare tuos Titulos, tuas divitias, inopiam, nobilitatem, ignobilitatem, &c. tamen, ſi de his interrogeris, ſive tu, ſive tuus Procurator, debebis omnino veritatem aperire, ut nempe Darius arbitretur quantitatem Compoſitionis. Qui ſunt nobiles, & ſimilia, ſatis indicavi ſupra c. 7. n. 26.

§. VI. Quando taceatur ipſi individuales gradus, vel ſimilia perinentia ad conſanguinitatem, vel affinitatem.

1. Indicavimus non multo antea, debere explicari, non ſolum impedimenta diverſa ſpecie, v. g. an ſit

impedimentum ex conſanguinitate, an ex affinitate, an ex crimine, an ex Voto, &c. ſed etiam, an ſit, veluti numero, an ſcilicet ſit conſanguinitas in primo gradu, an in tertio, &c. Adde nunc, debere etiam explicari, an ſit unica coniunctio, an multiplex ex utroque ſtipitibus, id eſt tum ex patris, tum matris, vel utriusque, &c. An ſit publica honeſtas ex Matrimonio, an ex ſponſalibus. An coniunctio ſit per lineam rectam, an per tranſverſalem, & an ſit ſpiritualis, &c. quæ Paternitas ſcilicet, an Compaternitas, quæ ſupra c. 5. ſ. 2. num. 2. explicavimus. Quod autem hæc coniunctio ſit ex Baptiſmo, vel ex Confirmatione, non eſt obligatio explicandi, quia ex utroque Sacramento patet eadem coniunctio.

2. In ſola Affinitate ex copula fornicaria ſatis eſſe neceſſe explicari, an ſit per lineam rectam, v. g. copulam habitam cum Matre ejus, quam ducere videtur cum Sorore indicare videtur Sanch. l. 8. matr. d. 24. n. 1. ſed quia, ob majorem peccati enormitatem, diffiſcultas tunc eſt diſpenſatio, explicari debere, colligi poſſit dictis §. 2. n. 3.

3. Præterea, ſi velis ducere Bertam, v. g. cum Sororem, v. g. Mariam cognoviſti, una eſt Affinitas, ſi Mariam centies cognoveris: at, ſi cognoviſti v. g. Bertæ Sorores, v. g. Mariam, & Agatham, quæ ſemel tantummodo ſingulas, ſæpe contraxiſſiſſe diſpenſationes ſpecialiter explicandas, licet ſint in eodem gradu. Lege Molinam traſſ. 1. de Inſtit. d. 16. l. 1. Averſa l. 8. matr. d. 24. n. 1. Verſ. Affirmandum tamen eſt, Quidam dicunt, Tunc apud Dianam p. 8. tr. 8. reſ. 60.

4. Atque ex priore parte huius dicti ſit, ut ſi ſimpliciter Pontifex pro hoc impedimento ex copula fornicaria habita cum unica Sorore Bertæ, quæ intendis ducere, Pontifex autem, ut conſuetum, mittat Delegato, ut expediat diſpenſationem, tu ante diſpenſationis expeditionem iterum, iterumque cognoscas eandem Sororem, ſit inquam, ut adhuc poſſit Delegatus diſpenſationem valide expedire, qui per iteratas copulas nova non inſurgit Affinitas. At ſi Delegatus iam diſpenſavit, poſtea verò tu eandem Matrem ante Matrimonium ritè initum, cognoscas, ſit, ut contrahas omnino novam Affinitatem à Pontifice neceſſariam de novo diſpenſandam. Ita Sanch. l. 8. matr. d. 24. n. 1. & 8. & communiter ap. Dianam p. 8. traſſ. 3. reſ. 45. ſed quia; nam prior ablata iam fuit per diſpenſationem, quare nunc de novo alia conſurgat neceſſe eſt.

§. VII. Quando taceatur gradus proximior.

1. Aloysius, & Aloyſia ſunt conſanguinei (ſim dic, ſi ſunt Affines) cum gradu ſecundo in tertio, vel tertio in quarto, &c. obligantur tamen, non ſolum explicare gradum remotiorem (propter quem ſolum requiritur diſpenſatio, quia ille eſt, qui conſtituit gradum coniunctionis, ut ſupra vidimus (qui locus omnino eſt recolendus) verum etiam gradum proximorem, ſi petant diſpenſationem ad Matrimonium inter ipſos contrahendum?

2. Reſpondeo. Quod obligentur in conſanguinitate & Affinitate ex copula licita non eſt dubium, quæ ſtatuerunt Gregorius XI. Clemens VII. Pius IV. & Pius V. Dixi (ex copula licita); nam, quando petatur diſpenſatio in ſolo foro Conſcientiæ Affinitas ex copula fornicaria, valere illam, quamvis gradum propinquiſoris mentio non fiat, dummodo non in preſentibus, nec eſſe neceſſarias literas declaratorias, monet reſ. Sanch. lib. 8. matr. d. 24. num. 33. ſed quæritur Pius V. An obligentur ſub poena invaliditatis Secundo, an ſaltem ſub poena peccati.

3. Quoad primum, quando ſive per ignorantiam, ſive per malitiam, ſive bona, ſive mala fide tacitus ſui proximior gradus, qui ſit primus, eſſet invalida diſpenſatio, & invalida à Delegato etiam ignoranter procedente, concederetur; At in caſu, in quo taciti fuerint proximior

miore gradus, qui sint alii à primo, esset valida, siue proximior sit vir, siue femina, ut contra Sanchez & Molinam recte probat Pontius lib. 8. c. 27. n. 27. Ratio horum satis illa efficax est, quia expressè ita decrevit Pius V. Sanctiss. A. end. edita 20. Augusti 1566. revocans Decretum Pii IV. quo sub clausula irritante volebat, semper quemcumque gradum proximiorum esse Pontifici proponendum.

In hoc Pij V. motu, duo notant rectè idem Pontius, ibidem, Leand. d. 14. de matr. quest. 39. aliique. Primò, Pontificem loqui tantum in consanguinitate, & Affinitate unde, & in affinitate orta, siue ex copula licita, siue illicita, quando, pro illicita fortè publica, petitur dispensatio in foro externo; non tamen loqui in publica honestate ex Matrimonio rato, in qua sufficit explicare gradum remotiorem.

Secundò, eundem motum non habere locum, cum gradus remotior est extra quartum, quia tunc non est necessaria dispensatio, ut declaravit Sacra Congregatio, & cetera.

4. Iam vero, praxis hodie est, ut si impetres à Pontifice dispensationem ducendi, v.g. Aloysiam tibi conjunctam secundo, in tertio gradu, ipse Pontifex non committat Delegato, ut dispense in dicto secundo gradu, sed, ut dispense in tertio gradu, & declarasset, ejusmodi matrimonio non obesse illum secundum: ejus declaratio commissio potest per litteras Pontificias separatas dari, sed hodie communiter video, dari in ipso Brevis dispensationis.

5. Inhas: Si alii gradus proximiores, præter primum, non obstant Matrimonio, cur addeuda est ejusmodi declaratio?

Respondeo. Ut obviam eat scandalo; cum enim nonnulli censuerint, ejusmodi alios proximiores gradus indigere dispensatione, voluerunt Pontifices, ne quis putaret, dispensatos in remotiori gradu nulliter matrimonium iniisse, voluerunt, inquam, ut ejusmodi declaratio expressè fieret.

6. Quoad secundam difficultatem, quod peccatum committatur, si dicti gradus proximiores, præter primum, taceantur. Dico duo, alterum de Delegato, alterum de ipsis Oratoribus dispensandis.

Nam, si delegatus, seu executor, cui commissæ est expeditio dispensationis, adverteret, seu sciret, Oratores copulasse, siue bona, siue mala fide, solum gradum remotiorem, tacuisse autem proximiores, peccaret mortaliter, exequendo eam dispensationem, teste Conrad. de Dispens. l. 7. c. 7. n. 59. quia ipse, qui operatur in foro externo, debet se conformare voluntati Pontificis, qui saltem pro foro externo statuerunt, ne concederetur dispensatio gradus remotioris sine declaratione prædicta quoad gradum proximiores.

7. At vero, si ipsi Oratores, petendo dispensationem remotioris gradus, taceant, etiam scienter, gradum proximiores præter primum, puto probabile esse, non peccare mortaliter, si omni scandalo obviatur, tota enim illa declaratio, non nisi ad scandalum amovendum ordinata est, atque adeo pro foro externo, non autem pro interno, quando dictus gradus proximior esse fortè occultus, vel alia via posset obviari scandalo, dando notitiam Decreti Pii V. declarantis, illos proximiores à primo nihil officere matrimonio.

8. Hanc doctrinam habent Sanchez, l. 8. matr. d. 24. n. 29. Pontius, l. 8. c. 17. §. 5. n. 26. Aversa, q. 19. sect. 5. Vers. Septimæ, &c. quia obligatio hæc tota, quanta quanta est, fundatur, ut diximus, adæquate in scandalo: quare hoc remotio, non apparet, unde peccatum mortale desumi possit. Addit insuper Pontius l. c. n. 27. contra Sanchez id quod dictum est, intelligi eodem modo, tum de marito, tum de femina.

9. Inquirer Curiosus Textum Sacrorum, si valide est dispensatio tacito gradu proximioris, præter primum, Cur Urbanus VIII. per litteras in forma Brevis, quas affert Barbosa in Voto decisivo 3. sine, declarat nullum fuisse

Matrimonium duorum, qui solum perierant, & obtinuerant dispensationem pro tertio gradu consanguinitatis, cum tamen ipsi essent conjuncti in secundo cum tertio?

Respondeo, Hujus difficultatis Barbosa loc. cit. fateatur ingenue, se nescire solutionem. Ita etiam mihi respondet quidam Doctus Theologus à me de hæc quid sentiret, interrogatus, addens, & quidem merito, standum nihilominus nobis esse datæ hæc doctrinæ, pro qua sit Decretum Generale, & publicatum Pii V. Profecto, cum non sit credibile, Urbanum VIII. per litteras privatas voluisse abrogare dictum Generale Decretum, mihi videtur, esse putandum in memoratis privatis litteris aliquem interfuisse errorem, à Ministris commissum.

§. VIII. Quando taceatur copula incestuosa inter dispensandos habitam.

1. Sensus questionis est: an incestus, quem forte commiserunt inter se Oratores petentes dispensationem (quod antea erat impedimentum solum impediens, hodie verò, ut supra vidimus, nullum impedimentum est) an, inquam, ejusmodi incestus, si non tanquam illi dispensandum sit, sed propter alias causas, sit Pontifici proponendus; ut valida impetretur dispensatio ab ipsis, qui sunt consanguinei vel affines, ad finem ineundi Matrimonium?

Dico (ad finem ineundi Matrimonium) nam, si Matrimonium contraxerunt, multo magis, si consummarunt, non præmissa Consanguinitatis, vel Affinitatis dispensatione, tunc incestum hunc esse exponendum certum est, & nos diximus supra §. 4. Porro celebris est præsens questio, duplex circa illam sententia est.

2. Prima, quam sequitur Pontius l. 8. c. 17. §. 6. alii- que mox citandi n. 15. dicit prædictos non obligari ad copulam, vel copulas manifestandas, etiam spe facilioris dispensationis, inter se habitas, nec ob tale silentium invalidam reddi dispensationem. Fundamentum est duplex.

Primum, quia nullo jure requiritur ejusmodi incestus expressio.

Secundum, quia argumenta secundæ sententiæ eam expressionem requirentis facile solvuntur, ut videre poteris apud eundem Pontium, & apud Fagundez præcep. 8. Dical. cap. 1. i. qui loquens de copula incestuosa occulta, sic primam hanc sententiam explicat. In hac opinione prima dicendum est, siue copula occulta fuerit habitata ante dispensationis petitionem, siue post petitionem ipsius, siue ante expeditionem Ordinarii, siue post illam; non esse necessarium explicandam, nec vitare dispensationem, etiam si malitiosè, vel per ignorantiam fuerit suppleta. Hactenus ille.

3. Secunda, quam sequitur Sanchez, l. 8. matr. d. 25. num. 8. cum aliis mox citandis num. 5. docet prædictos, si habuerunt, copulam (& quidem consummatam) debere omnino eam explicare, ut etiam spem facilioris dispensationis si hæc adfuit, secus nullam fore dispensationem, siue ex malitia, siue ex errore, siue ex ignorantia non expliçetur. Fundamentum est item duplex.

Primum, quia ita est stylus Curiz. Secundum, quia Pontifex aliquando interrogat, an intercesserit ejusmodi copula incestuosa, injungitque convenientem penitentiam, quod est signum incestum, quamvis hodie non sit amplius impedimentum, conjunctum tamen impedimentum consanguinitatis, vel Affinitatis difficiliorem reddere dispensationem, unde, & propterea debeat exponi.

4. Explicat autem Sanchez, aliique hanc secundam sententiam. Primò, ut si sit copula occulta, manifestetur solum Penitentiariz, tacitis nominibus supplicanti- tum. Secundò, ut hæc obligatio imponatur dumtaxat, quando copula est incestuosa ex parte utriusque, hoc